

52857₂

Naczelne Dowództwo W. P. Poczta polowa Nr.53. ~~xxxxxxx~~ d. 2.XI. 1920 r.
(Sztab Generalny).

Lotus

Ko

ODDZIAŁ II.

Ew/6. No. 47698/II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e .

Przesyła się do wiadomości dane o organizacji
łotewskiej służby na pograniczu bolszewickim, przy-
słane z Rygi od Attache wojskowego P.P..

1 załącznik.

Za zgodność:

M. P. Przeworski

Szef Oddziału II.

M A T U S Z E W S K I m.p.

Ppułkownik p.d.Szt.Gen.

O t r z y m u j a :

M.S.Wojsk. Oddz.II.
M.S.Zagranicznych.
Adjuta-ntura Generalna,
Skefostwo Żandarmerji.
Sekcja Defenzywy.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 52857, dnia 4/XI 1920 r.

2. g. Wydział

277

Attache wojskowy przy Przedstw. Pol. Ryga dnia 21. października 1920.
w R y d z e.

No. 2112.

Do

N. Dow. W.P.

5285

O d d z i a ł II.

Poczta Polowa Nr. 53.

Na radio-depeszę Nr. 47098 przedkładam poniżej odnośne dane /prowizoryczne /.

1/. Organizacja łotewskiej służby granicznej na pograniczu bolszewickim.

W przeciwieństwie do granic estońskiej i litewskiej, których ochrona powierzona została straży pogranicznej - pogranicze bolszewickie strzeżone jest, pomimo zawarcia pokoju, przez armję regularną.

W chwili obecnej przeprowadzone jest przegrupowanie wojsk przebywających dotychczas w Latgalji, po ukończeniu którego ochrona granic powierzona zostanie dwóm dywizjom. Zdaniem ich będzie - sposobem wzorowanym na służbie forpoczt - niedopuszczanie przedostania się zarówno poszczególnych jednostek, jako też przewozu towarów. W myśl dotychczasowych instrukcji oficjalnych jest zupełnie wykluczonym, jakiegokolwiek komunikowanie się ludności obu stron na całym pograniczu - bez wyjątku; osoby sprzeciwiające się temu zarządzeniu podlegają karze sądu polowego. Jedynie przez stację Żogowo i st. Rosenowskoje dopuszczalny jest przejazd dla tych bolszewików, którzy wchodzi w skład przedstawicielstwa dyplomatycznego na Łotwie oraz kurjerów dyplomatycznych, zaopatrzonych w paszporty dyplomatyczne i specjalne zezwolenia na każdorazowy przejazd łotewskiego sztabu względnie łotewskiego przedstawicielstwa w Moskwie. / Ostatnio zdarzył się wypadek, że jeden z kurjerów bolszewickich, mając w porządku wszystkie dokumenty, nie posiadał zezwolenia łotewskiego sztabu, został aresztowany i dopiero na skutek interwencji przedstawicielstwa rosyjskiego uwolniony, przyczem nie oszczędzono mu dość ostrych szykan/.

Zafządzenia te mają na celu przez możliwie zupełne uniemożliwienie komunikowania się ludności - zabezpieczenie Łotwy przed importem propagandy bolszewickiej i eksportem produktów do Rosji.

Od tych oficjalnych rozporządzeń nastąpiło w praktyce odchylenie na korzyść Ministerjum Aprówizacji, które ~~wx~~ uzyskało prawo prowadzenia nieoficjalnego handlu z Rosją - przeważnie wymiennego. Na pograniczu łotewskim zorganizowano w tym celu szereg central, do których ludność rosyjska przewozi len, a także bydło, otrzymując wzamian sól, i ruble carskie. Właścianie, przywożący len lub bydło konwojowani są przez żołnierzy łotewskich do punktów odbiorczych i z powrotem.

Przy obliczaniu ilości wojska, niezbędnego do strzeżenia granicy, liczone dotychczas 30 żołnierzy na kilometr granicy; obecnie ilość ta zmniejszona zostanie conajmniej dwukrotnie.

Niezależnie od wojska ochrona przed szmuglem powierzona została policji kryminalnej, oraz policji kolejowej / ta ostatnia wskutek złego funkcjonowania i skarg ludności zostanie rozwiązana /.

Ponadto w celu zwalczania szmuglu stworzone strefę przyfrontową, odgraniczoną od reszty państwa linją: Liwenhof - jez. Lubań - Marienburg. Linja ta przesunięta zostanie wkrótce bardziej ku wschodowi. Do strefy pogranicznej nie wolno wywozić żadnych towarów ani prowiantów bez specjalnego zezwolenia Ministerjum Handlu i Przemysłu, względnie Ministerjum Aprówizacji.

Usiłowanie poszczególnych jednostek wywożenia towarów do Rosji uważane jest jako spekulacja i winni tego wykroczenia pociągnięci są przed polowy sąd wojskowy.--

3/ Organizacja linii obronnej i umocnień granicznych

10+tego lutego, po ostatecznem opuszczeniu Latgalji od wojsk bolszewickich, przystąpiono do budowania dwóch linii obronnych: linii zagrządzającej i właściwej linii obronnej.

Linję zagrządzającą tworzy szereg przeszkód z drutu kolczastego, zbudowanych narazie w punktach najbardziej dostępnych dla ptnachodzenia. Znaczenie tej linii polegać miało przedewszystkiem

na uniemożliwianiu przenikania przez granicę spekulantów i.t.p.. Obecnie prowadzone są intensywne prace nad utworzeniem jednej ciągłej linii zagradzającej, odpowiadającej w przybliżeniu niewytkniętej jeszcze granicy łotewsko - rosyjskiej. Równocześnie ważniejsze punkty linii zagradzającej umacniane są okopami.

Właściwą linię obronną tworzy system okopów, z gniazdami K. M. i blindażami oraz samodzielne punkty oporu. Linja ta nie jest ciągłą - broni ważniejszych linii komunikacyjnych i służyć ma do powstrzymania ewentualnej ofensywy czerwonej armji.

Sztab łotewski projektuje budowę nowych pozycji obronnych z wykorzystaniem linii jezior Latgalskich.

3/. Przeciwdziałanie przenikaniu propagandy bolszewickiej.

a/. Wyjazd ze strefy przyfrontowej do wnętrza kraju i odwrotnie dozwolony jedynie po otrzymaniu przepustki od lokalnego komendanta miasta. Winni ~~wykroczenia~~ wykroczenia podlegają karze sądu polowego.

b/. linja zagradzająca poważnie utrudnia przedostaniu się agentów oraz przesyłanie środków propagandy.

c/. Każda z dywizji pełniących służbę graniczną ma wyznaczony rejon strefy przyfrontowej, w którym prowadzi defenzywę przy pomocy policji wojskowej / pułkowe oddziały komendanckie od 40 - 50 ludzi /:

d/. Oddział defenzywy w N.Dow. W.Lot, / ścisła obserwacja i kontakt z lewymi s-demokratami /.

e/. Oddział defenzywy M.S.Wewn..

Na szczególne podkreślenie zasługuje przyjęta od lutego r.b. zasada, że trzecia część skonfiskowanych pieniędzy lub kosztowności bolszewickich przeznaczonych na propagandę przypada w przeważnej części sprawcom wykrycia, reszta zaś wszystkim współpracownikom danego oddziału defenzywy.

Według opinji kompetentnych kół łotewskich środek ten przy czynił się znacznie do podniesienia stanu sprawności pracy, szczególnie w łotewskiej straży pogranicznej.
Dane, dotyczące punktu. 4. oraz uzupełnienia do powyższych przesłane zostaną niezwłocznie.

Za zgodność odpisu:

/-/ Myszkowski Mjr.p.d.Szt.Gen.

Attache wojskowy przy Przedstw. Pol.

Ryga dnia 24. października 1-920.

w R y d z e.

No. 2151.

Do

N. Dow. W. P. / Sztab Generalny /.

Oddział II.

Poczta Polowa Nr. 53.

W ślad za raportem Nr. 2112 z dnia 21. b. m. przedkładam poniżej dane dotyczące punktu 4. tamt. Nr. 47098/II.

4/. Metody bolszewickie importowania do Łotwy środków propagandy.

Zróżdłami bolszewickiej ekspansji agitacyjnej na Łotwę są specjalnie w tym celu zorganizowane w pasie pogranicznym ośrodki dla agitacji zewnętrznej. Taki najważniejszy punkt agitacji na Łotwę znajduje się w Pskowie, zamaskowany nazwą Państwowego Biura Informacyjnego.

A/. Niezwłocznie po określeniu pasa neutralnego między frontami łotewskim i rosyjskim przystąpili bolszewicy do zaopatrzenia go w broń, amunicję, literaturę, starannie ukryte w lasach przy drogach, pod mostami i. t. p., pozostawiając w tym pasie znaczną ilość rezydentów, którzy utrzymywali kontakt z pogranicznymi punktami agitacji zewnętrznej oraz z bolszewickimi elementami na Łotwie.

B/. Nie licząc się sami z przepisami prawa międzynarodowego, chętnie wykorzystują je dla celów wwozu na Łotwę względnie tranzytu przez nią komunistycznej literatury - przez kurjerów dyplomatycznych; liczba przybywających ostatnio na Łotwę kurjerów osiągnęła niepraktykowaną przy normalnych stosunkach dyplomatycznych wysokość / Zdarzył się wypadek, że jednego dnia przyjechało ich 12 /.

Na uskuteczniiony tą drogą wwóz literatury i środków na propagandę nie mogą Łotysze reagować i zmuszeni są ograniczyć się pilnym śledzeniem głównego

punktu rozdzielczego w Rydze - bolszewickiej placówki dyplomatycznej.

C/. Do przewożenia literatury, pieniędzy i kosztowności na cele agitacyjne posługują się bolszewicy często pseudo-spekulantami, których wózki i taczki na sól lub len - zaopatrzone są podwójnemu dnami ze schowkami.

Używany na początku sposób przewożenia środków propagandy w towarach został przeważnie zaniechany wskutek częstego demaskowania go.

Do przewożenia kosztowności używają bolszewicy agenci - spekulanci b. chętnie ptactwa domowego, szczególnie kur, które zjadają oblepione chlebem brylanty, zatrzymując je długo w swym specjalnym żołądku.

D/. Sposoby szczególne przewożenia pism i kosztowności z pośród których zaskubują na uwagę: schowania w obcasie / u jednego z agentów bolszewickich znaleziono w jednym obcasie na parę milionów brylantów, a w drugim literaturę komunistyczną - szyfry i pisma na b. cienkiej bąbulce, przeznaczone do Ameryki /; ponadto b. umiejętnie wykorzystywane są najbardziej intymne zakamarki ciała ludzkiego.

W celu przesyłania środków propagandy rozporządzają bolszewicy na obszarze pogranicznym Łotwy, całą siecią rezydentów-pośredników, skierowujących je do ośrodków agitacyjnych względnie kolportujących je w swoich rejonach działalności.

Punktem oparcia dla pracy agitacyjnej służy tu lewy odłam socjaldemokracji, która prasą, odezwami, mityngami, strajkami, celowym obniżaniem poczucia obowiązku pracy i systematycznym demoralizowaniem robotnikaniesziszczalnymi obietnicami toruje drogę bolszewikom, zdążającym, jak wszędzie, do ujęcia władzy przez doprowadzenie do zupełnego rozkładu

obecnej organizacji łotewskiego państwa.

W uzupełnieniu danych zawartych w punkcie 3 raportu Nr.2112 z dnia 2L.X.-

Jednym z najskuteczniejszych środków zapobiegających przenikaniu propagandy bolszewickiej jest natychmiastowe obsadzenie pasa neutralnego możliwie lokalnymi rezydentami, pozostawiającymi w jaknajściślejszym defenzywnym kontakcie przede wszystkim z handlarzami, szmuglerami i.t.p..

/-/ M y s z k o w s k i

Major p.d.Szt.Gen.

Za zgodność odpisu:

277

